sluoksnis su archeologiniais radiniais (keramika, koklio fragmentas), kurio apačioje aptiktas Š–P kryptimi orientuotas griautinis ne jaunesnės kaip 40 m. amžiaus moters kapas be įkapių (1 pav.). Kapas datuojamas ne vėlyvesniu nei XVI–XVII a. laikotarpiu. Į tiriamą plotą kapas pateko tik iš dalies, bet nustačius, jog tai nėra ieškotas J. Genso kapas, jis nebuvo iki galo atidengtas, užfiksavus paliktas *in situ*. Iš kape aptikto individo viršutinio ir apatinio žandikaulio buvo paimti mėginiai DNR tyrimams. Tyrimų metu rasti archeologiniai radiniai perduoti LNM.

Subačiaus St. 21

In 2016, one 4 m^2 test pit was excavated at the site of an anomaly recorded during a geophysical survey at Subačiaus St. 21, Vilnius, and disturbed soil, which had caused the anomaly, was recorded in the test pit's NW part. An 18th–19th-century masonry wall was unearthed in the central part of the test pit and a 70 cm thick, 16th–17th-century cultural layer with finds and a female inhumation with a similar chronology but without grave goods were discovered under the disturbed soil in the SE part (Fig. 1). The burial was left *in situ*. The burial site of J. Gensas was not found.

Linas Girlevičius

Didžioji gatvė 3

2016–2017 m. žiemą UAB „Teisinga orbita" atliko detaliuosius tyrimus Vilniaus senamiestyje, sklype ir pastate Didžioji g. 3. Šio pastato rūsyje, pirmojo aukšto patalpose, vidinio kiemo P dalyje, buvo numatyta įrengti inžinerinių tinklų kolektorių. 2007 m. žvalgomuosius tyrimus sklype atliko archeologas Kęstutis Katalynas (*LIIR*, f. 1, b. 4814). Jų metu tirta 11 šurfų (44 m^2 plotas). 5 šurfai ištirti pastato vidiniame

1 pav. Situacijos planas: 1 – sklypo riba; 2 – 2007 m. tirti šurfai; 3 – 2014 m. žvalgyti plotai; 4 – 2016 m. tirti šurfai; 5 – 2016 m. detaliai tirtas plotas; 6 – 2016 m. žvalgytas plotas. L. Girlevičiaus brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – the boundaries of the plot; 2 – test pits investigated in 2007; 3 – areas investigated in 2014; 4 – test pits investigated in 2016; 5 – area investigated in 2016; 6 – area surveyed in 2016.

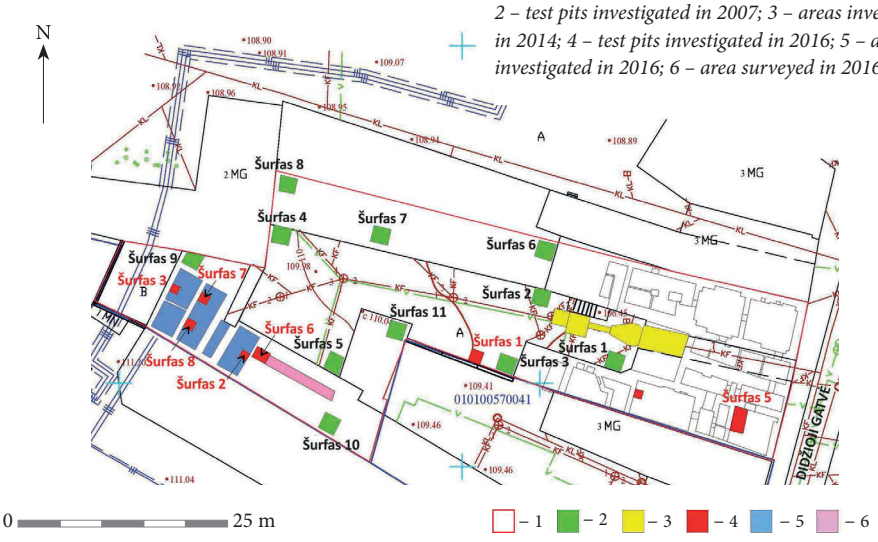

kieme, 6 – pastate. Nesuardytas kultūrinis sluoksnis aptiktas tik kiemo R dalyje tirtame šurfe 2. Čia, šurfo Š ketvirtyje, 1,8 m gylyje atkastas ir ištirtas iki 60 cm storio pilkos žemės su smėlio priemaiša sluoksnis. Jame aptiktas vienintelis radinys – XIV a. pabaiga – XV a. datuojama keraminio puodo šukė. Įžemis šurfe pasiektas 2,4 m gylyje. Kituose šurfuose tirti suardyti kultūrinio sluoksnio horizontai, įžemis pasiektas 2,5–3,1 m gylyje.

2014 m. žvalgymus rekonstruojamos nuotekynės vietoje apie 34 m^2 plote atliko šio straipsnelio autorius (*LIIR*, f. 1, b. 7198, p. 20–31). Vietose, kur kultūrinis sluoksnis nesuardytas ar neapardytas XX a. vykusių žemės kasimo darbų, jo storis siekia 1,5–2 m. Ankstyviausias kultūrinio sluoksnio horizontas – tamsiai pilkos spalvos smėlinga žemė – datuota XIV a. pabaiga – XV a. pradžia. Virš šio sluoksnio didžiojoje žvalgytosios teritorijos dalyje kultūrinio sluoksnio atodangose buvo matomi supiltinio pobūdžio kultūrinio sluoksnio horizontai. Archeologinių radinių aptikta labai nedaug, jie datuoti XVI–XX a.

Neturint tikslių duomenų apie pastato rūsyje, kieme slūgsančio kultūrinio sluoksnio pobūdį, archeologinę vertę, iki pradedant didesnės apimties tyrimus nuspręsta atlikti žvalgomojo pobūdžio tyrimus – numatytųjų žemės kasimo darbų vietoje ištirti 8 šurfai (11,5 m^2 plotas) iki numatytųjų statybos darbų projektinio gylio, įžemio, detaliai ištirtas 60,5 m^2 plotas, žvalgyta 11 m^2 (1 pav.). ***Šurfas 1*** tirtas pastato kieme, suprojektuotos šiluminės trasos vietoje, iki projektinio 1,2 m gylio. Beveik visame kasto šurfo tūryje kultūrinis sluoksnis permaišytas XX a. pabaigoje vykusių žemės darbų metu, tik ŠV kampe apie 1–1,2 m gylyje atkastas XVII a. moliu rištos mūrinės konstrukcijos fragmentas. Įžemis šurfe nepasiektas. ***Šurfas 2*** pastato V rūsyje tirtas iki 1 m gylio. Tirtoje vietoje kasti su pilka žeme maišyto smėlio, žvyro sluoksniai, po jais 60–70 cm gylyje atkastas akmenų grindinio fragmentas, kurį grindžiant naudotos ir XVII a. I puse datuotos plytos. Rūsio sienos pamatas įgilintas apie 50 cm nuo rūsio patalpos grindų paviršiaus. Žemiau akmenų grindinio kastame pilkos smėlingos žemės grunte aptikta keletas XVII a. I puse datuotų radinių, 0,9–1 m gylyje pasiektas žvyro įžemis. ***Šurfas 3*** pastato V rūsyje tirtas iki 50–60 cm gylio. Tokiame gylyje pasiektas pastato rūsio sienos įgilinimas. Kastame grunte – pilkoje smėlingoje žemėje – aptikta keletas XVII a. radinių. Stambaus žvyro įžemis pasiektas 50–60 cm gylyje.

Tolesniame tyrimų etape visame V rūsyje iki projektinio (apie 30 cm nuo buvusio paviršiaus) gylio pažemintas paviršius, tyrimai atlikti požeminio inžinerinių tinklų kolektoriaus vietoje. Tirtame sluoksnyje aptikta XVII–XX a. datuojamų archeologinių radinių. Šiame rūsyje pamatų įgilinimui, būklei nustatyti statybos darbams aktualiose vietose iki projektinio gylio ištirti šurfai 7 ir 8, įgilinti iki 1,5–1,8 m nuo buvusio rūsio grindų lygio. Nustatyta, kad šurfų tyrimo vietoje PV–ŠR kryptimis yra 3,7 m ilgio, PR–ŠV kryptimis 3 m pločio į stambaus žvyro įžemį įgilinta ūkinė duobė, kai kuriose rūsio dalyse atkastas smėlio, žvyro įžemis. Ūkinė duobė buvo su medinėmis konstrukcijomis, jas sutvirtinant naudoti rieduliai. Detalieji tyrimai V rūsyje atlikti tik iki statybinėms reikmėms būtino projektinio gylio, o tyrimų gylį apribojo XVIII a. statyto V rūsio gana seklūs pamatai. Į PV nuo V rūsio, vietoje, kur kinta suprojektuoto inžinerinių tinklų kolektoriaus įgilinimas, ištirtas ***šurfas 6*** (2 pav.). Įžemis jo vietoje pasiektas 3,5 m gylyje nuo pirmojo aukšto grindų lygio. Tirtame archeologiniame sluoksnyje aptikta XVI–XVII a. datuojamų archeologinių radinių – dubeninių koklių, buitinės keramikos fragmentų. Tyrimai taip pat atlikti pastato V korpuso

2 pav. Šurfas 6 tyrimų metu iš PR. L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 2. Test pit 6 during its excavation, as seen from the SE.

3 pav. Šurfas 5 jį praplėtus iš R. L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 3. Test pit 5 after it was extended, as seen from the E.

dalyje, pirmojo aukšto patalpose. Čia, inžinerinių tinklų kolektoriaus vietoje, atlikti archeologiniai žvalgymai. Iki 70 cm gylio tirti (XVIII?) XIX–XX a. suformuoti kultūrinio sluoksnio horizontai.

Santykinai nedidelės apimties tyrimai atlikti R rūsyje. Čia, inžinerinių tinklų kolektoriaus vietoje, tirti šurfai 4 ir 5. ***Šurfas 4*** tirtas iki 40–50 cm gylio, kur pasiektas rūsio V sienos įgilinimas. Kastame grunte – su pilka žeme maišytame žvyre – aptikta keletas XVIII–XIX a. datuotinų radinių. Stambaus žvyro įžemis pasiektas 40–50 cm gylyje. ***Šurfas 5*** tirtas iki 10–30 cm gylio. Tokiame gylyje atkasta iš molio plūkta rūsio patalpos asla. Manoma, kad ji buvo dviejų lygių. Kastame grunte – pilkoje smėlėtoje žemėje – radinių nerasta. Asla šiame archeologinių darbų etape neardyta. Šurfo ŠV kampe balto žvyro įžemis pasiektas 30 cm gylyje. Tolesniame tyrimų etape šurfo plotas praplėstas (3 pav.), siekiant nustatyti jos liekanų konfigūraciją. Nustatyta, kad asla patalpos V ir Š dalyse yra praardyta ankstesnių darbų metu. Vienas praardymų datuotinas XX a. I puse, kai šioje rūsio patalpos dalyje buvo pastatyta krosnis. Šurfe, praplėstojoje jo dalyje aptikta šio statinio liekanų.

Didžioji St. 3

During the winter of 2016–2017, a small-scale (83 m^2) excavation was conducted on the plot and inside the house at Didžioji St. 3, which is near the centre of Vilnius Old Town (Fig. 1), namely, in the basement and a ground-floor room of the building to be renovated and in the inner courtyard. In the W basement, which was built in the 18th century, a 17th-century and an earlier cultural layer horizon was discovered and in the courtyard, a layer up to 3.5 m thick that contained 16th–17th-century finds: 'bowl-shaped' stove tiles and sherds of household pottery (Figs. 2, 3).

Linas Girlevičius

Kosto Kalinausko gatvė 20

2016 m. žvalgyta statomo pastato su požemine automobilių stovėjimo aikštele vietoje Vilniuje, K. Kalinausko g. 20. 2015 m. sklype atlikti žvalgomieji tyrimai (*ATL 2015 metais*,